
Vergaderjaar 1998–1999

26 656

Eurostrafrecht

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 28 juni 1999

Hierbij zend ik u met verwijzing naar mijn toezegging bij gelegenheid van de behandeling van de begroting voor mijn Ministerie voor 1999 met betrekking tot de toezending van een notitie over de ontwikkelingen in het Europees strafrecht (Hand. Tweede Kamer 1998–1999, 21–1386) het gevraagde stuk.

De Minister van Justitie,
A.H. Korthals

1. Inleiding

In de op 5 november 1998 aangenomen motie van het lid Van Oven (kamerstukken II 1998/99, 25 922 (R1613), nr. 23) wordt gesteld dat het, gelet op het feit dat het steeds vaker voorkomt dat onderwerpen van strafrechtelijke aard in Europees verband een regeling vinden, wenselijk is om in de Tweede Kamer een discussie te voeren opdat in nationaal verband kan worden vastgesteld of, en zo ja, op welke gebieden harmonisering wenselijk is en onder welke voorwaarden en door middel van welk instrument daartoe zou kunnen worden overgegaan en wordt de regering een notitie ter zake verzocht. Bij gelegenheid van de behandeling van de begroting van het Ministerie van justitie heb ik in antwoord op een verzoek van de heer Dittrich toegezegd een reactie te geven op het Corpus Juris en de elementen die daaruit van belang kunnen zijn voor het Nederlands straf- en strafprocesrecht (Hand. Tweede Kamer 1998–1999, 21–1386 (bijlage)).

Het vertrekpunt voor de te voeren discussie vormt uiteraard het op 1 mei 1999 in werking getreden Verdrag van Amsterdam, meer in het bijzonder Titel VI van het EU-verdrag. Dat Verdrag betekent een belangrijke mijlpaal voor het denken over de bestrijding van de criminaliteit op Europees niveau. Voor het eerst worden in dit verband expliciet ambities geformuleerd voor het verschaffen van meer veiligheid aan de Europese burger. Met andere woorden gezamenlijk optreden krijgt een duidelijke plaats naast nationale inspanningen ter bestrijding van de criminaliteit, opdat de Unie als geheel van de effecten daarvan kan profiteren.

Het Verdrag impliceert een nieuw vertrekpunt voor de discussie over de ontwikkeling van een supranationaal Europees strafrecht en relatie tot het nationale recht. Ik onderschrijf de uitgangsstelling van G.J. Corstens (NJb. 1999, blz. 803–808) dat het Verdrag van Amsterdam het nationale strafrecht in potentie niet onberoerd zal laten. Ook ben ik met hem van oordeel dat het hoog tijd is dat het nationale en internationale debat over de voor- en nadelen van verdere integratie op het terrein van het strafrecht wordt voortgezet en in bredere kring wordt gevoerd dan tot voor kort gebruikelijk was. Met het formuleren van de Europese ambities op het terrein van de bestrijding van de criminaliteit is nog geen oplossing voor dit maatschappelijk probleem gegeven. Te grote nadruk op het strafrecht kan evenwel verwachtingen wekken die niet kunnen worden waargemaakt. Bij het bestrijden van criminele gedragingen kunnen de oorzaken die daaraan ten grondslag liggen en de factoren die daaraan in meer of mindere mate bijdragen, niet buiten beschouwing worden gelaten. Uit de in de aanhef genoemde verzoeken om een meer omvattende beschouwing over de toekomst van Europees strafrecht leid ik af dat er behoefte bestaat aan een groter kader waarbinnen nieuwe voorstellen door Nederland kunnen worden beoordeeld. In het navolgende wordt daartoe een aanzet gedaan, doch dit impliceert niet dat thans reeds op Europees niveau consensus bestaat over één algemeen Europees kader.

De betekenis van de belangrijke waarden in het Nederlandse recht: de relatief beperkte rol van de strafrechtspleging (strafrecht als ultimum remedium), het voeren van een rationele criminele politiek, het opportunitieitsbeginsel en de straftoemettingsvrijheid voor de rechter, zal opnieuw moeten worden doordacht. Dat geldt vooral in relatie tot rechtstelsels waarin deze waarden niet als vanzelfsprekend gelden en waarin andere waarden – op goede gronden – als essentieel worden gezien, zoals bij voorbeeld het legaliteitsbeginsel bij de vervolging in Duitsland en Oostenrijk. Dat leidt niet zonder meer tot het op voorhand terzijde stellen van nationale gezichtspunten, maar wel tot een funda-

mentele discussie over de grondslagen van een behoorlijke strafrechtspleging. In deze complexe problematiek liggen eenvoudige en definitieve oplossingen niet voor het grijpen. Zo vergen ideeën over de ontwikkeling van een Europees supranationaal strafrecht, ingegeven door de gedachte dat daarmee nationale verschillen kunnen worden vermeden, (telkens) een zorgvuldige analyse van de te verwachten effecten en een afweging van de in het geding zijnde belangen. In een mogelijke ontwikkeling daarvan zal Nederland een eigen inbreng hebben, die in samenspraak met het parlement wordt geformuleerd.

Hierna zal eerst worden ingegaan op de in het Verdrag van Amsterdam vastgelegde rechtsbasis voor aanpassingen van het nationale straf- en strafprocesrecht en de belangrijkste elementen van het reeds bestaande acquis. Vervolgens zal op de inzet van Tampere worden ingegaan en tenslotte op de door Nederland te hanteren criteria voor initiatieven tot harmonisatie. Ten slotte zal ik ingaan op de betekenis van het Corpus Juris en de resolutie van het Europees Parlement over de strafprocedures in het kader van de Unie (Corpus Juris) tegen de achtergrond van de overige ontwikkelingen op dit terrein (Notulen van de vergadering van 13 april 1999, deel II, aangenomen teksten, voorlopige uitgave blz. 115–118), zoals deze naar mijn opvatting moet worden gezien.

2. Het Verdrag van Amsterdam als rechtsbasis

De samenwerking op strafrechtelijk terrein is in het Verdrag van Amsterdam vastgelegd in de materiële bepalingen van Titel VI van het EU-verdrag (artikelen 29 tot en met 32). Deze Titel noemt naast de algemene doelstelling van de verwezenlijking van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid als specifieke doelstellingen het voorkomen en bestrijden van al dan niet georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder terrorisme, mensenhandel en misdrijven tegen kinderen, illegale drugshandel en illegale wapenhandel, corruptie en fraude. Artikel 30 omschrijft de aard van het gezamenlijk optreden op het gebied van politiesamenwerking, waaronder Europol, waarbij de term «politie samenwerking» in ruime zin wordt gehanteerd, dat wil zeggen dat daaronder niet alleen de politiediensten vallen, maar onder omstandigheden ook de douane. Voor Nederland valt onder het begrip politie uiteraard de Koninklijke marechaussee, alsmede bijzondere opsporingsdiensten.

Het gezamenlijk optreden inzake justitiële samenwerking in strafzaken wordt beschreven in artikel 31, waarvan de in de aanhef en onderdeel a gebruikte formulering van verbetering van de samenwerking dermate algemeen is dat de daarop volgende onderdelen b tot en met e, over uitlevering, verenigbaarheid van nationale voorschriften, het voorkomen van jurisdictiegeschillen en het geleidelijk aanpassen van strafbaarstellingen, kunnen worden aangemerkt als onderdelen daarvan. Aandacht verdient in het bijzonder dat in onderdeel e het aannemen van maatregelen tot opstelling van minimum-voorschriften met betrekking tot bestanddelen van strafbare feiten en straffen wordt genoemd, indien uiteenlopende nationale wetgevingen de gezamenlijke aanpak van criminaliteit bemoeilijken en tot maatregelen met een harmoniserend karakter noodzakelijk zijn. Teneinde zeker te stellen dat daarbij niet fundamentele uitgangspunten van rechtsstelsels opzij worden gezet, wordt in de bij deze bepaling behorende Verklaring Nr. 8 vastgelegd dat de toepassing van artikel K.3, aanhef, onderdeel e, niet kan leiden tot de invoering van minimumstraffen.

Voor een uitvoerige toelichting op alle bepalingen van Titel VI wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot goedkeuring van het Verdrag van Amsterdam (Kamerstukken II, 1997/98, 25 922 (R1613), nr. 3, blz. 26–32).

Uit deze weergave van het positieve recht kan als conclusie worden getrokken dat de lidstaten niet zijn overeengekomen op korte termijn te streven naar een algehele harmonisatie van straf- en strafprocesrecht. Wel zijn instrumenten voorzien met het oog op de intensivering van politieke en justitiële samenwerking en, daaruit voortvloeiend, aanpassing van regelgeving op onderdelen, indien de noodzaak daarvan aanwezig wordt geacht.

3. Acquis politieke en justitiële samenwerking

Titel VI van het EU-verdrag zoals deze luidt sedert het Verdrag van Amsterdam is een nadere uitwerking van de gelijknamige Titel van het Verdrag van Maastricht. Bovendien is daarin een aantal zaken opgenomen dat onder de werking van het Verdrag van Maastricht al geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd. Dit is geschied om aan te geven dat continuering van de op basis van artikel K.3 van dat Verdrag gerealiseerde samenwerking wordt nagestreefd. De inrichting van de nieuwe Titel VI is, zoals bekend, bovendien beïnvloed door de werkzaamheden die hebben geresulteerd in het tijdens de Europese Raad van Amsterdam in 1997 goedgekeurde Actieplan ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit.¹

In het kader van de verhoging van de veiligheid is onder Maastricht met voortvarendheid gewerkt aan de totstandkoming van instrumenten, in het bijzonder verdragen en gemeenschappelijke optredens, op het terrein van de politieke en justitiële samenwerking tussen de lidstaten van de Europese Unie. Aangezien dat acquis de basis vormt voor de verdere werkzaamheden, lijkt het nuttig een aantal elementen hier – kort – te vermelden. Meer gedetailleerde gegevens zijn opgenomen in de bijlage. Voor wat betreft de politieke samenwerking betreft dit de Europol-overeenkomst en de Overeenkomst inzake wederzijdse bijstand en samenwerking tussen de douaneadministraties, terwijl op het terrein van de justitiële samenwerking onder meer kan worden gewezen op twee uitleveringsovereenkomsten en gemeenschappelijk optredens inzake de oprichting van het Europees Justitieel Netwerk, de goede praktijken bij de rechtshulp en het mechanisme voor evaluatie van de uitvoering en toepassing op nationaal niveau van de verbintenissen inzake de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Verder zijn met het oog op onderlinge aanpassing van regelgeving van belang de fraude-overeenkomst met protocollen en de corruptieovereenkomst en gemeenschappelijke optredens inzake het witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevrozing, inbeslagneming en confiscatie van hulpmiddelen en van de opbrengsten van misdrijven alsmede inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie. Vormen van grensoverschrijdend optreden als bedoeld in artikel 32 EU-verdrag ten slotte, zoals de grensoverschrijdende achtervolging en observatie, werden reeds in Schengenkader ontwikkeld en maken, ten gevolge van de integratie van het Schengen-acquis, deel uit van het Unie acquis.

Genoemde instrumenten bevatten ten dele reeds bepalingen die ertoe leiden dat het materiële strafrecht op onderdelen wordt aangepast. In dit verband verwijs ik naar het wetsvoorstel tot uitvoering van het fraudeverdrag (kamerstukken II, 1998/99, 26 469, nrs. 1–3, herziening corruptiewetgeving). Ook het gemeenschappelijk optreden inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie strekt daartoe, zij het dat de Nederlandse wetgeving uit dien hoofde geen wijziging behoeft te ondergaan.

Verder leiden de uitleveringsverdragen, met name de invoering van de verkorte procedure, ook tot een meer eenvormige toepassing van het

¹ PbEG 1997 C 251.

uitleveringsinstrument en kan daarin derhalve een vorm van onderlinge aanpassing van het uitleveringsrecht worden gezien.

4. Verdere ontwikkeling van regelgeving

Bij de voorbereiding van de Europese Raad in oktober van dit jaar is, zo blijkt uit de nota van de regering daarover die bij brief van de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken van 28 juni 1999, kenmerk 230/99, is aangeboden, het accent gelegd op de ontwikkeling van Europees beleid en uitvoering op basis van de omvangrijke reeds bestaande regelgeving. De regering is van oordeel dat aan de verdere ontwikkeling van beleid en uitvoering thans prioriteit moet worden gegeven. Dat betekent niet dat er geen plaats is voor initiatieven om te komen tot nieuwe of aanvullende regelgeving. Zo is te verwachten dat uit het vervolg van het Actieplan voor de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en de in dat kader ontwikkelde aanvullende strategie een aantal vragen om regelgeving zal voortvloeien. Ook uit de geïntensiverde politieke en justitiële samenwerking en de ervaringen die daarbij worden opgedaan, zal zeker vraag naar regelgeving voortvloeien.

Ik voorzie bovendien dat de Europese prioriteitstelling zal bijdragen aan het signaleren van knelpunten bij de onderlinge samenwerking, die eveneens met behulp van aanvullende regelgeving kunnen worden verholpen.

Overleg over de prioriteitstelling op Europees niveau, zoals door Nederland voorgestaan, veronderstelt dat de lidstaten gehouden zullen zijn om na vaststelling van prioriteiten daaraan ook nationaal uitvoering te geven. Dat kan door zelfstandig de opsporing en vervolging met voorrang te richten op bepaalde vormen van criminaliteit, of door verzoeken om (rechts)hulp van andere lidstaten ter zake met voorrang te behandelen. Aangezien de bepaling van Europese prioriteiten gevolgen zal hebben voor de nationale prioriteitstelling zal bij de vaststelling van de Europese prioriteiten daarmee ook rekening dienen te worden gehouden. In dat overleg zal ook de effectiviteit van de samenwerking aan de orde komen en kunnen oorzaken voor hindernissen aan het licht worden gebracht. Zo kan blijken dat de samenwerking minder effectief is door het uiteenlopen van zowel onderzoeksmethoden als van de toepassing van dwangmiddelen, hetzij door de normering daarvan, hetzij wat betreft de bruikbaarheid van bewijs dat met behulp daarvan is verkregen. Ik acht het van belang dat dergelijke kwesties in de advisering aan de JBZ-Raad tot uitdrukking komen.

Ik acht het voorts waarschijnlijk dat bij het overleg over de coördinatie van strafvervolging in concrete zaken, naast het overleg over de prioriteitstelling van Europol, knelpunten in de regelgeving, hetzij in de bestaande instrumenten, hetzij in de verschillende nationale wetgeving, aan het licht komen. Naast de reeds genoemde, valt te verwachten dat juist in concrete strafzaken aan het licht zal komen of en in welke mate nationale strafbaarstellingen hinderlijk uiteenlopen. Daarbij valt te denken aan het constateren van zodanig sterk uiteenlopende strafbepalingen in de lidstaten, dat noodzaak ontstaat tot afstemming van de verschillende strafbaarstellingen, vooral met het oog op de inhoud van de verschillende bijzondere bestanddelen. Dat het doel daarbij niet een identieke bepaling in alle lidstaten behoeft te zijn, blijkt ook uit artikel 31, aanhef, onderdeel e, van het EU-verdrag dat uitgaat van het aannemen van maatregelen tot opstelling van minimumvoorschriften. Het resultaat dient derhalve te zijn dat er voldoende overeenstemming bestaat over de kern van de laakbare gedragingen waartegen in de lidstaten strafrechtelijk moet kunnen worden opgetreden. Voor optimale samenwerking is niet noodzakelijk dat alle bijzondere bestanddelen letterlijk gelijkkluidend zijn. In de JBZ-Raad zal

overleg en besluitvorming plaats dienen te vinden over de vervolgens te treffen maatregelen.

Door meer coördinatie op beide niveaus zullen de bevoegde autoriteiten binnen de EU meer inzicht verkrijgen in de effectiviteit en de resultaten van het vastgestelde beleid en de bestaande regelgeving. Op basis van gegevens vanuit de praktijk over de knelpunten in de onderlinge samenwerking kan gefundeerd worden beslist over nieuwe initiatieven op het terrein van internationale beleidsontwikkeling en de daaruit voortvloeiende noodzaak van harmonisering van onderdelen van het materieel en formeel strafrecht.

5. Criteria voor het beoordelen van initiatieven tot harmonisatie van regelgeving

Uitgaande van de aan het Verdrag van Amsterdam ten grondslag liggende gedachte dat harmonisatie van regelgeving een instrument is ter verbetering van de onderlinge samenwerking, acht ik bij de beoordeling van initiatieven daartoe het volgende van belang.

Het zal duidelijk zijn dat tegen initiatieven tot harmonisatie van regelgeving welke geheel in lijn zijn met ons strafrecht geen bezwaren zullen bestaan.

Bij de beoordeling van initiatieven tot regelgeving die wel aanpassing van de Nederlandse wetgeving vergen, zijn de volgende criteria relevant:

- a) feitelijke omvang van het probleem en consensus over de wenselijkheid van een Europese aanpak daarvan, met andere woorden of en in welke mate een aanpassing nodig is (subsidiariteit);
- b) de verhouding van mogelijke EU-instrumenten ten opzichte van bestaande instrumenten afkomstig uit andere fora (b.v. Raad van Europa of VN-verdragen). Gestreefd moet worden naar het tegengaan van verdubbeling van bepalingen of herhaling van discussies die reeds hebben plaats gevonden. EU-instrumenten hebben als aanvulling op reeds bestaande verdragen zin als de lidstaten bereid zijn tot het aangaan van verder strekkende verplichtingen;
- c) handhaving van de EVRM-waarborgen voor vervolging en berechting op grond van een eerlijke procedure (met inbegrip van het legaliteitsbeginsel);
- d) behoud van de ruimte voor de toepassing van het opportuniteitsbeginsel zoals dat in de Nederlandse strafvordering vorm heeft gekregen
- e) toezicht en controle op opsporingsactiviteiten door rechterlijke of justitiële autoriteiten;
- f) het afwijzen van minimumstraffen, conform verklaring nr. 8 bij het Verdrag van Amsterdam en het behoud van de vrijheid van de rechter bij de straftoemeting.

Ten slotte zal bij de besluitvorming nog een rol kunnen spelen in welke vorm het initiatief is gegoten. Zoals reeds in de memorie van antwoord bij het wetsvoorstel tot goedkeuring van het Verdrag van Amsterdam (kamerstukken II, 1997/98, 25 922 (R1613), nr. 5, blz. 46-47) werd opgemerkt, volgt uit artikel 34 EU-verdrag dat bij bindende maatregelen met een normatief karakter de keuze beperkt is tot twee instrumenten, te weten het kaderbesluit en de overeenkomst. Er is geen rangorde tussen deze instrumenten aangebracht. Veelal zal het kaderbesluit het meest voor de hand liggende instrument zijn. Reden om voor een overeenkomst te kiezen kan zijn, dat de te treffen maatregel een aanpassing of wijziging van een bestaande overeenkomst betreft.

Voor de goede orde wijs ik erop dat de besluitvorming over een kaderbesluit of een overeenkomst plaats vindt in de Raad, conform het bepaalde in artikel 34, tweede lid, juncto artikel 39, van het EU-verdrag na raadpleging van het Europees Parlement met eenparigheid van stemmen. Voor de Nederlandse deelname in de besluitvorming in de Raad geldt uiteraard als voorwaarde dat het Nederlandse parlement met het desbetreffende besluit heeft ingestemd. Hieruit volgt dat geen besluitvorming buiten Nederland om of ondanks Nederland kan geschieden.

6. Reactie op het Corpus Juris en de resolutie van het Europees Parlement

Het Corpus Juris

Het Corpus Juris houdende strafbepalingen ter bescherming van financiële belangen van de Europese Unie betreft – zoals bekend – een in de jaren 1995 en 1996 uitgevoerde studie in opdracht van het Europees Parlement door onderzoekers van de Vereniging van Europese Juristen voor de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap. Deze studie heeft geresulteerd in een aantal materiële strafbepalingen en bepalingen van strafvorderlijke aard, waar onder de creatie van een Europees Openbaar Ministerie welke gericht zijn op de bestrijding van in het kort EG-fraude. De studie concentreert zich geheel op de strafrechtelijke EG-fraude-bestrijding. Afgezien van de vraag of een adequate fraudebestrijding uitsluitend via het strafrecht dient plaats te vinden, roept dit de vraag op naar de rechtsbasis.

Van 1 november 1993 tot en met 1 mei 1999 was het Verdrag van Maastricht van kracht, waarin de fraudebestrijding was opgenomen in artikel 209 A van het EG-verdrag en in artikel K.1, aanhef en onder 5 juncto 6 tot en met 9 EU-verdrag. Gelet op het feit dat de strafrechtelijke samenwerking tijdens de onderhandelingen van het Verdrag van Maastricht welbewust in het EU-verdrag is ondergebracht, moge reeds hieruit blijken, dat veronderstellingen – in de media – als zou (artikel 209 A van) het EG-verdrag de rechtsbasis voor het Corpus Juris kunnen dienen, onjuist zijn. Een en ander brengt tevens met zich dat een Corpus Juris niet tot stand zou kunnen worden gebracht zonder dat de nationale parlementen er bij betrokken zijn. Het per 1 mei 1999 in werking getreden Verdrag van Amsterdam heeft geen wijziging gebracht in deze verhouding tussen het EG-verdrag en het EU-verdrag; artikel 209 A, dat is vernummerd tot artikel 280 EG-verdrag, is aangevuld en bepaalt in het vierde lid o.a. dat de aan te nemen maatregelen op het gebied van de preventie en de bestrijding van EG-fraude geen betrekking hebben op de toepassing van het nationale strafrecht of de nationale rechtsbedeling. De strafrechtelijke fraudebestrijding vormt met andere woorden onderdeel van het pakket van maatregelen dat op grond van Titel VI van het EU-verdrag dient te worden genomen.

De verantwoordelijkheid voor de strafrechtelijke handhaving van de EG-fraude berust derhalve bij de lidstaten en zij hebben – doordrongen als zij zijn van de noodzaak van een goede fraudebestrijding – deze verantwoordelijkheid ook al genomen. Met de hierboven onder 3 genoemde fraude-overeenkomst met bijbehorende protocollen, waarvan sommige parallel aan de studie van het Corpus Juris en sommige nadien tot stand zijn gekomen, wordt, voor wat betreft het materiële strafrecht, hetzelfde doel bereikt als wat met het Corpus Juris wordt nagestreefd. Bedoelde instrumenten worden thans door de lidstaten goedgekeurd. Ik verwijs naar het in de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel herziening corruptie-wetgeving (kamerstukken II, 1998/99, 26 469, nrs. 1–3), waarop met betrekking tot het tweede protocol bij het fraude verdrag nog een

aanvullend wetsvoorstel zal volgen. De in het Corpus Juris voorgestane aanpassing van de structuur van de strafvervolgning moet mijns inziens worden gezien als een onderdeel van de aan het gehele Corpus Juris ten grondslag liggende idee, namelijk dat de lidstaten zelf niet tot een effectieve aanpak van de EG-fraude bestrijding zullen geraken. Die veronderstelling is zo moge uit het voorgaande blijken gedateerd. Verder zullen naar mijn oordeel uitvoering van de door Nederland voor Tampere gekozen prioriteiten: coördinatie van strafvervolgning en Europese prioriteitstelling bij de strafvervolgning reeds tot aanzienlijke verbeteringen in de concrete aanpak van EG-fraude-zaken leiden en voorts beter inzicht bieden in wat daarna aan reële behoeften tot verdere ontwikkeling resteert.

Concluderend ben ik van oordeel dat het Corpus Juris een interessante impuls heeft gegeven aan de discussie over een verdere ontwikkeling van het Europees strafrecht. Deze heeft echter na de totstandkoming van het Verdrag van Amsterdam en de bijzondere instrumenten voor de bestrijding van fraude en corruptie een nieuwe wending genomen. De aangekondigde resultaten van een werkgroep onder leiding van de oorspronkelijke auteur, die het op zich heeft genomen de kritiek op het Corpus Juris te verwerken, zie ik uiteraard met belangstelling tegemoet.

De resolutie van het Europees Parlement

Onverlet hetgeen ik hierboven heb opgemerkt over de bevoegdheden van het Europees Parlement in EU-kader, acht ik het van belang in deze notitie ook in te gaan op de resolutie van het Europees Parlement over strafprocedures in het kader van de Unie (Corpus Juris), omdat ik het een goede zaak acht dat de verhoogde aandacht voor (georganiseerde) criminaliteit van de regeringen ook aanwezig is binnen het Europees Parlement. In deze resolutie verwelkomt het Europees Parlement o.a. het Corpus Juris als een voorbeeld voor toekomstige ontwikkelingen. Voorts geeft het tegelijkertijd aan dat het niet wil streven naar een Europees Wetboek van Strafrecht, al zal harmonisatie met betrekking tot bepaalde met name genoemde delicten met voorrang moeten worden nagestreefd. Ook wordt aangedrongen op prioriteitstelling en wordt gevraagd om een gedegen wetgevingsprogramma. Ten slotte, wordt nog ingegaan op aangelegenheden van strafprocessuele aard, waarbij voor de middellange en lange termijn gedacht wordt aan een onafhankelijk Europees Openbaar Ministerie.

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat de wensen van het Europees Parlement op het wetgevende vlak worden ingegeven door de gedachte dat er tot nu toe weinig bindende instrumenten tot stand zijn gebracht. Dit leid ik ook af uit de overweging waarin wordt gesteld dat de Raad zich tevreden heeft gesteld met politieke verklaringen. Gelet op hetgeen hierboven, onder 3, is opgemerkt, kan ik het Europees Parlement daarin niet volgen. Ook de wensen met betrekking tot harmonisatie van strafbepalingen op het terrein van drughandel, wapenhandel, corruptie en fraude, seksuele exploitatie van kinderen lijken voorbij te gaan aan het feit dat juist op deze terreinen in EU-verband of in andere kaders (VN, Schengen) reeds bindende instrumenten tot stand zijn gebracht, welke gedeeltelijk al in werking zijn en voor een deel op binnen redelijke tijd in werking zullen treden. Het is dan ook om deze reden dat de Nederlandse inzet is gericht op het concretiseren van beleid en uitvoering. Ten slotte, geldt wat betreft de gedachten van het Europees Parlement over het Europees Openbaar Ministerie hetzelfde als hetgeen ik hierboven in relatie tot het Corpus Juris heb opgemerkt.

Het feit dat de visie van het Europees Parlement op de te stellen prioriteiten afwijkt van die van de regering, zie ik niet als een probleem, maar

als een extra aansporing om gedegen uitvoering te geven aan de versterkte mogelijkheden die het Verdrag van Amsterdam biedt om de relatie met het Europees Parlement te intensiveren, opdat ook op Europees niveau de regeringen en het parlement gezamenlijk inspanningen leveren om met het oog op de preventie en bestrijding van de georganiseerde criminaliteit passende maatregelen tot stand te brengen.

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Overzicht van juridische instrumenten op het terrein van de politieke en justitiële samenwerking

Overeenkomsten:

- de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst, de Europol-overeenkomst van 26 juli 1995 (Trb. 1995, 282)
- de Overeenkomst terzake wederzijdse bijstand en samenwerking tussen de douaneadministraties van 18 december 1997 (Trb. 1998, 174)
- de Overeenkomst aangaande de verkorte procedure tot uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie van 10 maart 1995 (Trb. 1995, 110)
- de Overeenkomst betreffende uitlevering tussen de Lid-Staten van de Europese Unie van 27 september 1996 (Trb. 1996, 304)
- de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen van 26 juli 1995 (Trb. 1995, 289) met bijbehorende Protocolen, het zogenoemde Corruptie protocol, van 27 september 1996 (Trb. 1996, 330), het Hofprotocol van 29 november 1996 (Trb. 1997, 40) en het zogenoemde tweede protocol van 19 juni 1997 (Trb. 1997, 251)
- de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie, waarbij ambtenaren van de Europese Unie en van de Lid-Staten zijn betrokken van op 26 mei 1997 (Trb. 1997, 249).

Gemeenschappelijke optredens inzake

- goede praktijken bij wederzijdse rechtshulp in strafzaken (PbEG 1998 L 191)
- tot oprichting van een Europees Justitieel Netwerk (PbEG 1998 L 191)
- het mechanisme voor evaluatie van de uitvoering en toepassing op nationaal niveau van de verbintenissen inzake de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEG 1997 L 344)
- inzake het witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevroering, inbeslagneming en confiscatie van hulpmiddelen en van de opbrengsten van misdrijven (Pb EG 1998 L 333),
- inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de Lid-Staten van de Europese Unie (Pb EG 1998 L 351).